

Hledání konzervativních principů v komunální politice

17.března 2004 Mojmír Chromý

Často slyšíme, že současná česká pravice, jmenovitě ODS, ale také některé další menší strany, vycházejí z liberálně-konzervativních pozic. Někdy ovšem můžeme nabýt dojmu, že převažuje složka liberální nad tou druhou, že si někdy až bezbřehého liberalismu dopřáváme příliš, zatímco konzervativní principy se krčí kdesi v koutě.

Především bude dobré si vyjasnit, v čem ony konzervativní zásady v politice spočívají a naopak co je jim cizí. Konzervatismus usiluje o to, z minulosti zachovat všechno pozitivní, co se osvědčilo a přinášelo lidem prospěch a co vychází z dobrých evropských tradic, neobávám se to formulovat tak, co těží z odkazu anticko-židovsko-křesťanské civilizace. Je to - nazíráno dnešními očima - zastupitelská demokracie jako vládní systém, liberální princip v hospodářské sféře a základní poctivost a vzájemná ohleduplnost v občanských vztazích. Jedním z nezbytných východisek je pevné zakotvení vědomí, že držba majetku není hříšná a zavrženíhodná, protože úplná rovnost mezi vlastníky je čirá utopie, jejíž realizaci proklamovali - mimochodem zcela bezúspěšně a falešně - komunisté. Jinou věcí zůstává, že nám mnohé cesty k nabytí majetku v předchozích letech připadají právem nepoctivé a tudíž v rozporu s konzervativními principy. S následky „tunelování“ se budeme více či méně úspěšně potýkat ještě řadu let. Nicméně všechny velké zvraty, války a revoluce v průběhu 19. a 20. století vynesly vždy vrstvu válečných zbohatlíků, gründerů, šmelinářů, keřasů a podobných živelů, kteří byli vždy zčásti eliminováni, zčásti splynuli s většinovou společností a přijali jakž takž její modus vivendi.

Z uvedeného je patrné, že jedním z přednostních cílů konzervativců v současnosti by mělo být pěstování právního vědomí občanů, úcta k zákonům, jakož i zdokonalování a současně zjednodušení našeho legislativního rámce. Občanská vyspělost po nás vyžaduje škálu ctností, z nichž nejobecnější je zásada, že svoboda jednotlivce končí tam, kde by byla dotčena práva druhého, ovšem zahrnuje také řadu zdánlivých banalit, např., že odpadky patří do kontejneru či do popelnice, za jejichž odvoz musím zaplatit.

Co tedy odlišuje konzervativce od ryzího liberála nebo od socialisty? Vždyť přece všichni odmítají totalitu, horují pro parlamentní demokracii, propagují či alespoň připouštějí tržní hospodářství a velebí občanskou vyspělost.

Základní rozdíl proti čirému liberalismu se jeví v tom, že konzervativcec neusiluje o změnu za každou cenu, o změnu pro změnu.